EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 21.3.2024
COM(2024) 127 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

over de uitvoering en toepassing van de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland

1 januari – 31 december 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2

2. Institutioneel kader 2

3. Handhavingsinstrumenten, geschillenbeslechting en klachten 4

3.1. Handhavingsinstrumenten 4

3.2. Geschillenbeslechting 5

3.3. Klachten 6

4. Sectorale uitvoering 6

4.1. Handel in goederen 6

4.2. Diensten en investeringen, digitale handel, intellectuele eigendom, overheidsopdrachten en kleine en middelgrote ondernemingen 11

4.3. Energie 14

4.4. Vervoer 15

4.5. Visserij 16

4.6. Coördinatie van de sociale zekerheid 17

4.7. Samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en justitiële samenwerking in strafzaken 18

4.8. Associatie van het Verenigd Koninkrijk met bepaalde programma's van de EU 18

5. Ontwikkelingen in het recht van het Verenigd Koninkrijk 19

5.1. Algemene ontwikkelingen 19

5.2. Gelijk speelveld voor open en eerlijke concurrentie en duurzame ontwikkeling 21

6. Conclusie 23

Bijlage 1: Vergaderingen van de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgerichte gemengde organen en andere structuren in 2023 24

Bijlage 2: Overzicht van de uitvoeringsmaatregelen waarover de Partnerschapsraad het op 24 maart 2023 eens is geworden 25

Bijlage 3: Besluiten en aanbevelingen van de Partnerschapsraad of de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst ingestelde comités 26

1. Inleiding

De betrekkingen tussen de Europese Unie (EU) en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (Verenigd Koninkrijk) in 2023 werden gekenmerkt door de vaststelling van het Windsor-kader[1], dat het pad moet effenen voor een constructieve samenwerking tussen de partijen, die zich er ook gezamenlijk toe verbonden het potentieel van de handels- en samenwerkingsovereenkomst ten volle te benutten[2].

De handels- en samenwerkingsovereenkomst, die van toepassing is sinds 1 januari 2021, heeft betrekking op een groot aantal gebieden, waaronder handel, vervoer, visserij, energie, coördinatie van sociale zekerheid, en samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en justitiële samenwerking in strafzaken, en zorgt voor een gelijk speelveld voor eerlijke concurrentie en duurzame ontwikkeling, en voor eerbiediging van de grondrechten.

Dit is het derde verslag van de Commissie over de uitvoering en toepassing van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, zoals vereist bij artikel 2, lid 4, van Besluit (EU) 2021/689 van de Raad van 29 april 2021[3]. Het bevat een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in de werking van de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgezette governancestructuren (deel 2) en met betrekking tot handhavingsinstrumenten, geschillenbeslechting en klachten (deel 3). Het verslag bevat ook een overzicht van de vooruitgang die is geboekt op de gebieden die binnen de werkingssfeer van de handels- en samenwerkingsovereenkomst vallen (deel 4) en van de wetgevingsontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk. die relevant zijn voor de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst (deel 5).

2. Institutioneel kader

Gedurende 2023 hebben de op grond van de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgerichte gemengde organen en andere structuren actief toegezien op de uitvoering van de overeenkomst en deze bevorderd. Er werden dertig vergaderingen gehouden over alle beleidsterreinen die onder de handels- en samenwerkingsovereenkomst vallen, meer dan met eender welk ander derde land waarmee de EU vergelijkbare betrekkingen onderhoudt op het gebied van handel en samenwerking. Bijlage 1 bevat een overzicht van de vergaderingen die hebben plaatsgevonden. De Commissie publiceert de agenda's en notulen van de vergaderingen van de gemengde organen online[4].

[1] Politieke verklaring van Windsor van de Europese Commissie en de regering van het Verenigd Koninkrijk: https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/political%20declaration.pdf.

[2] Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A22021A0430%2801%29.

[3] Besluit (EU) 2021/689 van de Raad van 29 april 2021 betreffende de sluiting, namens de Unie, van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, en van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake beveiligingsprocedures voor de uitwisseling en bescherming van gerubriceerde gegevens (PJ L149/2) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=EN.

[4] Vergaderingen van de Partnerschapsraad EU-VK en gespecialiseerde comités in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-

De **Partnerschapsraad,** het belangrijkste orgaan dat krachtens artikel 7 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst is opgericht om toezicht te houden op de uitvoering ervan op politiek niveau, is op 24 maart 2023 bijeengekomen. De EU, vertegenwoordigd door vicevoorzitter Maroš Šefčovič, en het Verenigd Koninkrijk, vertegenwoordigd door minister van Buitenlandse Zaken James Cleverly, bevestigden dat zij het potentieel van de handels- en samenwerkingsovereenkomst ten volle wilden benutten. Zij gaven aan vastberaden te zijn om voort te werken aan de regelingen voor de handel in elektriciteit en de associatie van het Verenigd Koninkrijk met programma's van de Unie. Zij zijn ook overeengekomen verder te werken aan een memorandum van overeenstemming inzake financiële diensten, samenwerking op het gebied van intellectuele eigendom, de opzet van de werkgroepen uit hoofde van artikel 9 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst en de start van dialogen over cyberkwesties en terrorismebestrijding. Bijlage 2 bij dit verslag bevat de volledige lijst van de overeengekomen acties en een overzicht van de vooruitgang die in 2023 is geboekt bij de uitvoering ervan.

De 19 **comités** die op grond van artikel 8 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst zijn opgericht om toezicht te houden op de uitvoering ervan op specifieke gebieden zijn in de loop van het jaar bijeengekomen om een breed scala aan kwesties te bespreken die onder hun respectieve bevoegdheden vallen. Deze bijeenkomsten boden de gelegenheid om de vooruitgang ten aanzien van de in de handels- en samenwerkingsovereenkomst aangegane verbintenissen te evalueren en technische besprekingen te houden over diverse aangelegenheden in verband met de uitvoering ervan, met inbegrip van toekomstige ontwikkelingen op regelgevingsgebied. Er zijn verschillende besluiten en aanbevelingen vastgesteld, waarvan een overzicht wordt gegeven in bijlage 3.

De **Parlementaire Partnerschapsassemblee** (de assemblee), die is opgericht overeenkomstig artikel 11 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, is in 2023 tweemaal bijeengekomen. Tijdens de vergadering van 3 en 4 juli in Brussel bespraken de parlementsleden onder meer de samenwerking tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk op het gebied van handel en industriebeleid[5]. Buiten het toepassingsgebied van de handels- en samenwerkingsovereenkomst heeft de assemblee een aanbeveling aangenomen over gezamenlijke inspanningen ter ondersteuning van Oekraïne en samenwerking op het gebied van sancties[6]. Tijdens de vergadering van 4 en 5 december in Londen hebben de parlementsleden gesproken over klimaat en visserij, en over een aantal kwesties die buiten het toepassingsgebied van de handels- en samenwerkingsovereenkomst vallen, zoals de mobiliteit van personen, waarover de assemblee een aanbeveling heeft gedaan aan de Partnerschapsraad[7].

---

kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_en.

[5] Agenda's van de vergaderingen: https://www.europarl.europa.eu/delegations/nl/d-uk/home.

[6] Aanbeveling over de gezamenlijke inspanningen van de EU en het VK ter ondersteuning van Oekraïne en een doeltreffende samenwerking op het gebied van sancties: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/273042/3rd%20PPA%20-%20recommendation%20on%20common%20support%20to%20Ukraine.pdf.

[7] Aanbeveling van de assemblee, 4-5 december 2023: mobiliteitsprogramma's voor jongeren, uitwisselingsprogramma's voor studenten, schoolreizen en reizende kunstenaars: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/279312/Final%20Recommendation%20-%204th%20EU_UK%20PPA.pdf.

Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld bleven betrokken bij de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. De **interne adviesgroep** van de EU, die is opgericht overeenkomstig artikel 13 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, is meerdere malen bijeengekomen[8]. De interne adviesgroep van de EU heeft een agenda opgesteld met kwesties en aanbevelingen waarin de standpunten van het maatschappelijk middenveld over de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst en de bredere betrekkingen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk worden weerspiegeld (de EU-UK relations Issues Tracker)[9]. De Commissie neemt deze input mee in haar contacten met het Verenigd Koninkrijk over de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

Voorts heeft het **Forum van het maatschappelijk middenveld**, dat krachtens artikel 14 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst in het leven is geroepen om een dialoog te voeren over de uitvoering van deel twee van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, dat betrekking heeft op handel, vervoer, visserij en andere regelingen, op 7 november 2023 plaatsgevonden in Londen. De bijeenkomst was toegespitst op uitvoeringskwesties in verband met de handel in goederen en diensten, samenwerking op regelgevingsgebied, het gelijke speelveld, energie en klimaat[10]. De Commissie houdt rekening met de standpunten die in het Forum van het maatschappelijk middenveld zijn verwoord door maatschappelijke organisaties, vakbonden, EU-ondernemingen en andere werknemersorganisaties. De Commissie streeft ernaar hun belangen te behartigen in besprekingen met het Verenigd Koninkrijk over de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

3. Handhavingsinstrumenten, geschillenbeslechting en klachten

De Commissie heeft mechanismen ingevoerd om de in de handels- en samenwerkingsovereenkomst gedane toezeggingen af te dwingen, eventuele geschillen te beslechten en klachten van belanghebbenden in de EU te behandelen.

3.1. Handhavingsinstrumenten

In 2023 zijn twee verordeningen aangenomen om de EU in staat te stellen haar rechten bij de uitvoering en handhaving van de overeenkomsten met het Verenigd Koninkrijk doeltreffend en tijdig uit te oefenen. Het betreft met name: de verordening[11] met betrekking tot het terugtrekkingsakkoord[12] en de handels- en samenwerkingsovereenkomst over

[8] Notulen van de vergaderingen: https://www.eesc.europa.eu/nl/sections-other-bodies/other/eu-domestic-advisory-group-under-eu-uk-tca/events.

[9] EU-UK relations Issues Tracker: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/eu-uk_relations_issues_tracker_december_2022_january_update_0.pdf.

[10] Agenda van de bijeenkomst: https://policy.trade.ec.europa.eu/events/second-eu-uk-trade-and-cooperation-agreement-civil-society-forum-2023-11-07_en.

[11] Verordening (EU) 2023/657 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2023 tot vaststelling van regels voor de uitoefening van de rechten van de Unie bij de uitvoering en handhaving van het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0657.

[12] Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (2019/C 384 I/01): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A12019W%2FTXT%2802%29.

aangelegenheden die binnen het toepassingsgebied van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vallen, en de verordening[13] met betrekking tot de handels- en samenwerkingsovereenkomst over aangelegenheden die binnen het toepassingsgebied van het Euratom-Verdrag vallen.

Deze verordeningen verschaffen de Commissie een rechtsgrondslag om eenzijdige handhavingsmaatregelen vast te stellen zoals uiteengezet in de handels- en samenwerkingsovereenkomst en in het terugtrekkingsakkoord. De Commissie zal met name haar verplichtingen uit hoofde van de handels- en samenwerkingsovereenkomst kunnen opschorten indien het Verenigd Koninkrijk een uitspraak van het krachtens de handels- en samenwerkingsovereenkomst[14] of het terugtrekkingsakkoord ingestelde scheidsgerecht niet naleeft. In bepaalde gevallen zal de Commissie eenzijdig kunnen optreden om de belangen van de EU te beschermen zonder eerst een arbitrageprocedure te starten, bijvoorbeeld wanneer een subsidie in het Verenigd Koninkrijk aanzienlijke negatieve gevolgen voor de handel of investeringen tussen de partijen dreigt te hebben[15].

3.2. Geschillenbeslechting

Terwijl de krachtens artikel 752 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgestelde lijst van arbiters in 2022 is vastgesteld[16], is er in 2023 verder gewerkt aan de lijst van leden van het deskundigenpanel om aangelegenheden in verband met een gelijk speelveld te beoordelen overeenkomstig artikel 409, lid 3, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Op 23 maart 2023 heeft de EU het Verenigd Koninkrijk formeel een lijst voorgesteld van personen die bereid en in staat zijn om als panellid en als voorzitter van een deskundigenpanel op te treden[17]. Het Verenigd Koninkrijk heeft zijn voorstel op 13 juli 2023 bij de EU ingediend. Op basis van deze respectieve voorstellen moet een lijst van ten minste 15 personen worden opgesteld door het Gespecialiseerd Handelscomité voor een gelijk speelveld voor open en eerlijke mededinging en duurzame ontwikkeling. Verwacht wordt dat deze lijst in de eerste helft van 2024 zal worden voltooid.

---

[13] Verordening (Euratom) 2023/1479 van de Raad van 14 juli 2023 tot vaststelling van regels voor de uitoefening van de rechten van de Gemeenschap bij de uitvoering van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.182.01.0086.01.NLD&toc=OJ%3AL%3A2023%3A182%3ATOC.

[14] Artikel 749, lid 4, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

[15] Artikel 374, lid 3, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

[16] Besluit nr. 3/2022 van de Partnerschapsraad die is opgericht bij de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 21 december 2022 tot vaststelling van een lijst van personen die bereid en in staat zijn om als lid van een scheidsgerecht in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst op te treden: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:22022D2550.

[17] https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/Letter%20to%20Secretary%20of%20State%20Rt%20Hon%20James%20Cleverly%20MP.pdf.

3.3. Klachten

In 2023 werden zes klachten ingediend via de door de Commissie opgezette gecentraliseerde instrumenten[18]. Een van deze bijdragen werd niet-ontvankelijk verklaard, aangezien zij was ingediend door een entiteit uit het Verenigd Koninkrijk. De vijf overige bijdragen hadden betrekking op kwesties die buiten het toepassingsgebied van de handels- en samenwerkingsovereenkomst vielen[19]. Zij werden voor antwoord doorgezonden naar de bevoegde diensten van de Commissie.

4. Sectorale uitvoering

De sectorale uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst verliep goed. Alle uitvoeringsverbintenissen die voor 2023 of begin 2024 waren gepland, waren afgerond of lagen op schema.

In dit deel worden de belangrijkste verwezenlijkingen beschreven, evenals de belangrijkste beleidsontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk op de diverse gebieden. Ook worden, waar mogelijk, de handelsstromen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk gekwantificeerd.

4.1. Handel in goederen

In het algemeen functioneerden de in de handels- en samenwerkingsovereenkomst vastgestelde handelsregelingen erg goed.

Overeenkomstig artikel 31 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst hebben de EU en het Verenigd Koninkrijk in 2023 invoerstatistieken uitgewisseld[20]. Daaruit blijkt dat het preferentiegebruik[21] hoog blijft en vergelijkbaar is met die van het voorgaande jaar: voor 88,4 % van de voor EU-preferentie in aanmerking komende goederen die naar het Verenigd Koninkrijk werden uitgevoerd en 81,2 % van de voor preferenties in aanmerking komende goederen die uit het Verenigd Koninkrijk werden ingevoerd, werd gebruikgemaakt van de preferenties in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Deze percentages behoren tot de hoogste percentages voor preferentiegebruik in het kader van vrijhandelsovereenkomsten van de EU met andere partners[22].

De verbintenissen in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst die moesten worden voltooid, waren tijdig en naar tevredenheid nagekomen voor de handel in **biologische producten**. De EU en het Verenigd Koninkrijk hebben de herbeoordeling van de wederzijdse

[18] https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_nl/ en https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0.

[19] Deze bijdragen hadden betrekking op de immigratieregels voor huiseigenaren, de erkenning van bepaalde medische opleidingen, liquidemiddelencontroles aan de grens, gegevensbescherming bij visumprocedures en studentenmobiliteit.

[20] De gegevens hebben betrekking op het jaar 2022.

[21] Het preferentiegebruik is de in- of uitvoer die onder handelspreferenties valt als percentage van de totale waarde van de in- of uitvoer die in aanmerking komt voor preferenties per partnerland.

[22] Voor nadere informatie, zie het verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's over de uitvoering van de strategie voor handelsbeleid: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_nl.

erkenning van gelijkwaardigheid in elkaars wetgeving afgerond overeenkomstig artikel 3, lid 3, van bijlage 14 bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Na de herbeoordeling heeft de Commissie op 6 december 2023 een besluit[23] vastgesteld waarin de erkenning van de gelijkwaardigheid werd bevestigd, in overeenstemming met artikel 5, lid 1, punt a), van het Besluit van de Raad betreffende de sluiting van de handels- en samenwerkingsovereenkomst[24]. In het Verenigd Koninkrijk werd de erkenning van de EU-gelijkwaardigheid bevestigd bij een ministerieel besluit van dezelfde dag. Het onlineregister[25] in het Verenigd Koninkrijk weerspiegelt de ononderbroken erkenning van de EU. Dankzij de herbeoordeling kan de handel in biologische producten die onder de handels- en samenwerkingsovereenkomst vallen na 2023 ononderbroken worden voortgezet.

Tijdens de vergadering in oktober 2023 heeft het Gespecialiseerd Handelscomité voor technische handelsbelemmeringen de evaluatie afgerond van verdere stappen om de **handel in wijn** te bevorderen, die overeenkomstig artikel 7 van bijlage 15 binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de handels- en samenwerkingsovereenkomst moest worden uitgevoerd.

Om de samenwerking tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk op het gebied van **belasting over de toegevoegde waarde en vorderingen die verband houden met belastingen en rechten** te bevorderen, heeft het bevoegde comité de nodige besluiten[26] vastgesteld om het in artikel 120 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst bedoelde Protocol betreffende de administratieve samenwerking en de bestrijding van fraude op het gebied van de belasting over de toegevoegde waarde en betreffende de wederzijdse bijstand bij de invordering van schuldvorderingen in verband met belastingen en rechten volledig ten uitvoer te leggen. Daardoor kan het btw-protocol volledig ten uitvoer worden gelegd zodra de nodige elektronische systemen operationeel zijn, wat naar verwachting in de loop van 2024 het geval zal zijn. Dat zal de lidstaten in staat stellen de btw-regels van de EU beter te handhaven en belastingen en douanerechten te innen bij bedrijven in het Verenigd Koninkrijk die aan afnemers in de EU leveren.

Wat de **oorsprongsregels** betreft, heeft de Partnerschapsraad op 21 december 2023 een besluit[27] aangenomen waarbij de huidige productspecifieke oorsprongsregels voor batterijen en elektrische voertuigen met drie jaar worden verlengd tot en met 31 december 2026. De Partnerschapsraad benadrukte dat dit een eenmalige maatregel was. Om tarieven na deze datum te vermijden, moeten de belanghebbenden de drie extra jaren gebruiken om hun

---

[23] Besluit (EU) 2023/2719 van de Commissie van 6 december 2023 inzake de bevestiging van de gelijkwaardigheidserkenning voor biologische producten op grond van bijlage 14 bij de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2719.

[24] Besluit (EU) 2021/689 van de Raad van 29 april 2021 betreffende de sluiting, namens de Unie, van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, en van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake beveiligingsprocedures voor de uitwisseling en bescherming van gerubriceerde gegevens (PB L149/2) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=NL.

[25] https://www.gov.uk/government/publications/organic-registers-lists-of-third-countries-or-territories-control-bodies-and-control-authorities.

[26] Zie bijlage 3 voor nadere gegevens.

[27] Besluit nr. 1/2023 van de Partnerschapsraad betreffende de productspecifieke oorsprongsregels voor elektrische accu's en elektrische voertuigen in de overgangsperiode: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302891.

toeleveringsketens aan te passen zodat voertuigen die bestemd zijn voor uitvoer naar de andere partij zijn uitgerust met batterijen die voldoen aan de oorsprongsregels van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Om de eenmalige aard van deze verlenging te waarborgen, heeft de Partnerschapsraad ook zijn toekomstige bevoegdheden om deze productspecifieke regels opnieuw te wijzigen, beperkt[28].

Wat de ontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk betreft, werd op 5 april 2023 een nieuwe aanpak van de **veiligheidscontroles op goederen uit de EU** aangekondigd, met inbegrip van **sanitaire en fytosanitaire voorschriften**, die vanaf oktober 2023 geleidelijk aan zal worden ingevoerd[29]. Op 29 augustus heeft het Verenigd Koninkrijk met de bekendmaking van het Border Target Operating Model[30] echter besloten om in de loop van 2024 volledige grenscontroles in te voeren voor invoer uit de EU.

De laattijdige bekendmaking van het definitieve Border Target Operating Model en het gebrek aan nadere gegevens over veel van de bepalingen ervan heeft, samen met de vertragingen bij de invoering van elektronische certificering door het Verenigd Koninkrijk, geleid tot ernstige bezorgdheid in de EU over de precieze vereisten en procedures waarmee uitvoer uit de EU zou worden geconfronteerd. Bovendien zouden aanvullende administratieve vereisten, kosten[31] en mogelijk lange vertragingen aan de grens een afschrikkend effect kunnen hebben op de uitvoer van agrovoedingsproducten naar het Verenigd Koninkrijk.

Hoewel de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en uitvoeren van een werkbare invoerregeling bij het Verenigd Koninkrijk ligt, heeft de Commissie, om de belanghebbenden in de EU te helpen zich voor te bereiden op de nieuwe invoervereisten, de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk om de nodige toelichtingen verzocht via de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgezette kanalen, zoals de gespecialiseerde handelscomités voor sanitaire en fytosanitaire maatregelen en voor douanesamenwerking en oorsprongsregels. De Commissie heeft structuren zoals de interne adviesgroep en het Raadgevend Comité markttoegang gebruikt om contacten te onderhouden met belanghebbenden in de EU.

Op 1 augustus 2023 heeft het Department for Business and Trade aangekondigd dat het gebruik van de CE-markering voor 18 productcategorieën die onder zijn bevoegdheid vallen, voor onbepaalde tijd zou worden verlengd[32]. Dat betekent dat EU-fabrikanten van deze productcategorieën geen Britse conformiteitsbeoordelingsmarkering hoeven aan te brengen om producten in de handel te brengen in Groot-Brittannië, maar dat zij de CE-markering kunnen blijven gebruiken om te bevestigen dat producten aan de veiligheids-, gezondheids- en milieubeschermingseisen voldoen. Er hoeft evenmin een conformiteitsbeoordeling door

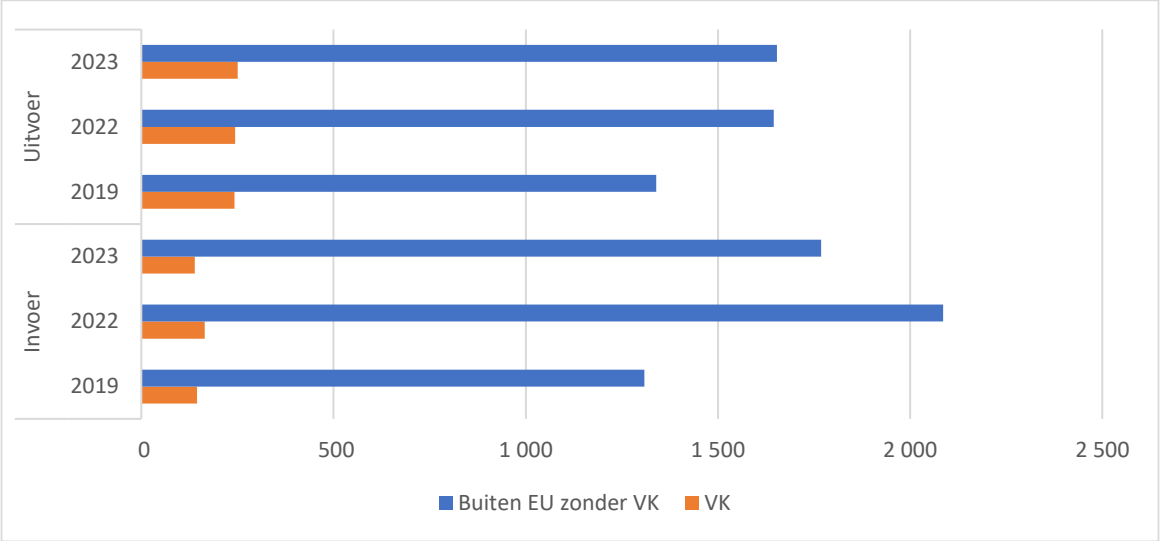
[28] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_23_6707.
[29] The Border Target Operating Model: Draft for Feedback: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-draft-for-feedback.
[30] The Border Target Operating Model: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-august-2023.
[31] De regering van het Verenigd Koninkrijk schatte dat de nieuwe grenscontroles op uit de EU ingevoerde dierlijke en plantaardige producten bedrijven zo'n 330 miljoen GBP per jaar aan extra administratieve kosten zouden kosten: https://www.ft.com/content/015e1f25-0725-49f1-9a7d-bf9ec0dc4678.
[32] https://www.gov.uk/government/news/uk-government-announces-extension-of-ce-mark-recognition-for-businesses?utm_medium=email&utm_campaign=govuk-notifications-topic&utm_source=16bd8618-3575-44cc-b015-b8fa30cc34c5&utm_content=immediately.

derden in het Verenigd Koninkrijk te worden uitgevoerd. Het is nog niet duidelijk of andere overheidsdiensten in het Verenigd Koninkrijk het verdere gebruik van de CE-markering voor andere productcategorieën zullen toestaan.

De **handelsstromen** tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk ontwikkelden zich in 2023 als volgt[33].

In de eerste drie kwartalen van 2023 exporteerde de EU voor 251 miljard EUR aan goederen naar het Verenigd Koninkrijk; dat is een stijging met 2,8 % ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en met 3,5 % in ten opzichte van dezelfde periode in 2019[34]. De waarde van de EU-invoer uit het Verenigd Koninkrijk in de eerste drie kwartalen van 2023 bedroeg 139 miljard EUR, wat neerkomt op een daling met 15,7 % ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en met 4,2 % in ten opzichte van dezelfde periode in 2019. In 2023 had de EU een aanzienlijk handelsoverschot met het Verenigd Koninkrijk ten belope van 112 miljard EUR.

Als we de EU-handel met het Verenigd Koninkrijk in de eerste drie kwartalen van 2023 vergelijken met de EU-handel met de rest van de wereld, blijkt dat de EU-uitvoer naar andere niet-EU-landen met 0,5 % steeg ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en met 23,5 % ten opzichte van dezelfde periode in 2019. De EU-invoer uit andere derde landen daalde met 15,2 % ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en steeg met 35,1 % ten opzichte van dezelfde periode in 2019.

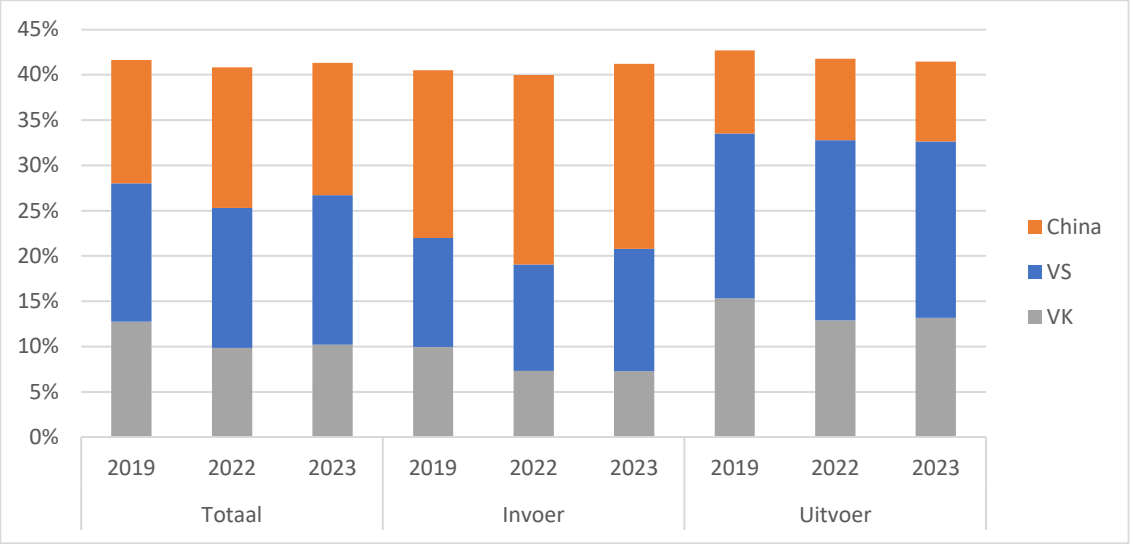
Figuur 1: Handel in goederen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk in vergelijking met de rest van de wereld, eerste drie kwartalen van 2019, 2022 en 2023, in miljard EUR. Bron: Eurostat.

[33] Alle cijfers zijn gebaseerd op Eurostat-gegevens.

[34] De gegevens over de handel met het Verenigd Koninkrijk voor 2019 waren gebaseerd op statistische concepten die van toepassing waren op de handel tussen de EU-lidstaten. Sinds januari 2021 worden in de gegevens over de handel met het Verenigd Koninkrijk de gegevens over de handel van de EU met het Verenigd Koninkrijk, met uitzondering van Noord-Ierland, geaggregeerd op basis van dezelfde statistische concepten als de handel met een partnerland buiten de EU, en worden voor de gegevens over de handel van de EU met Noord-Ierland dezelfde statistische concepten gebruikt als voor de handel tussen lidstaten. De gegevens over de handel in goederen met het Verenigd Koninkrijk worden door Eurostat gepubliceerd in de gegevensreeksen van de EU voor de handel met niet-EU-landen ("gegevens buiten de EU").

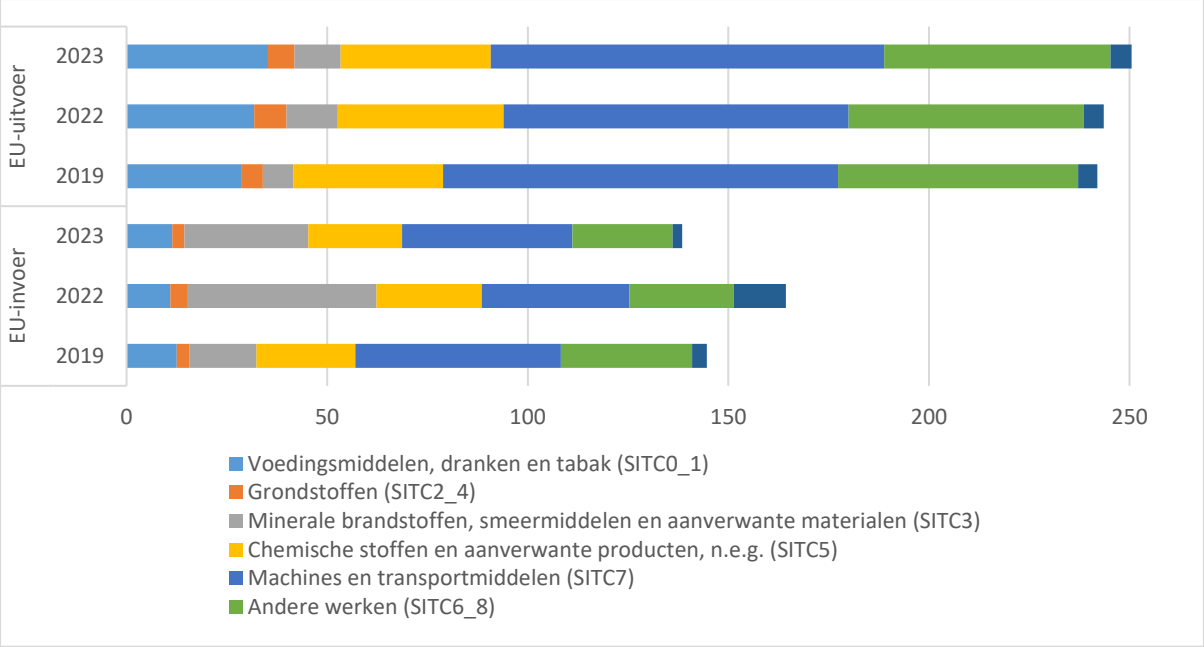
In de eerste drie kwartalen van 2023 was de totale handel in goederen met het Verenigd Koninkrijk goed voor 10,2 % van de handel van de EU met haar internationale partners, wat neerkomt op een lichte stijging ten opzichte van 9,9 % in 2022 en een daling ten opzichte van 12,7 % in 2019.

13,2 % van de EU-uitvoer (tegenover 12,9 % in 2022 en 15,3 % in 2019) ging naar het Verenigd Koninkrijk, dat daarmee de belangrijkste uitvoerbestemming is na de Verenigde Staten (19,5 %). 7,3 % van de EU-invoer (vergeleken met 7,3 % in 2022 en 10,0 % in 2019) was afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk, dat op de derde plaats komt na China (20,4 %) en de Verenigde Staten (13,5 %).

Figuur 2: Handel in goederen tussen de EU en haar drie belangrijkste internationale partners in de eerste drie kwartalen van 2019, 2022 en 2023 (%). Bron: Eurostat.

De sectoren waarin de EU-uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in 2023 de sterkste stijging kende ten opzichte van 2022, waren machines en transportmiddelen (+14 %) en voedingsmiddelen, dranken en tabak (+11 %). De EU-invoer uit het Verenigd Koninkrijk steeg in 2023 alleen voor machines en transportmiddelen (+15 %) en voor voedingsmiddelen, dranken en tabak (+4 %), terwijl deze voor alle andere productcategorieën afnam.

Figuur 3: Handel in goederen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk volgens de standaardclassificatie voor de internationale handel (SITC) voor goederen, eerste drie kwartalen van 2019, 2022 en 2023, in miljard EUR. Bron: Eurostat.

4.2. Diensten en investeringen, digitale handel, intellectuele eigendom, overheidsopdrachten en kleine en middelgrote ondernemingen

Er waren geen significante uitvoeringsproblemen op het gebied van diensten en investeringen, digitale handel, intellectuele eigendom, overheidsopdrachten en kleine en middelgrote ondernemingen.

Tijdens de vergadering in oktober 2023 heeft het Gespecialiseerd Handelscomité voor diensten, investeringen en digitale handel de evaluatie afgerond van de uitvoering van de bepaling inzake **grensoverschrijdende gegevensstromen**, die overeenkomstig artikel 201, lid 2, binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de handels- en samenwerkingsovereenkomst moest worden uitgevoerd.

Wat de **erkenning van beroepskwalificaties** betreft, heeft de Commissie de gezamenlijke aanbeveling beoordeeld die in oktober 2022 overeenkomstig artikel 158, lid 3, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst door de Raad van Architecten van Europa en de Architects Registration Board in het Verenigd Koninkrijk werd ingediend.

Volgens de Commissie was het voorstel onevenwichtig en nadelig voor EU-architecten, aangezien het architecten die in het Verenigd Koninkrijk hun opleiding met een diploma hebben afgesloten een soortgelijk niveau van erkenning biedt als toen het Verenigd Koninkrijk nog een lidstaat was, terwijl architecten die in een EU-lidstaat hun opleiding met een diploma hebben afgesloten, in het Verenigd Koninkrijk specifieke beroepsexamens zouden moeten afleggen. Deze asymmetrische situatie is niet gerechtvaardigd op basis van een van de gronden voor compenserende maatregelen waarin de handels- en samenwerkingsovereenkomst voorziet. De beroepsorganisaties hebben een herziene versie van de gezamenlijke aanbeveling en een ontwerpovereenkomst inzake wederzijdse erkenning ingediend, waarin deze asymmetrische situatie niet wordt aangepakt. De Commissie is van oordeel dat deze documenten geen afdoende basis vormen om onderhandelingen te starten.

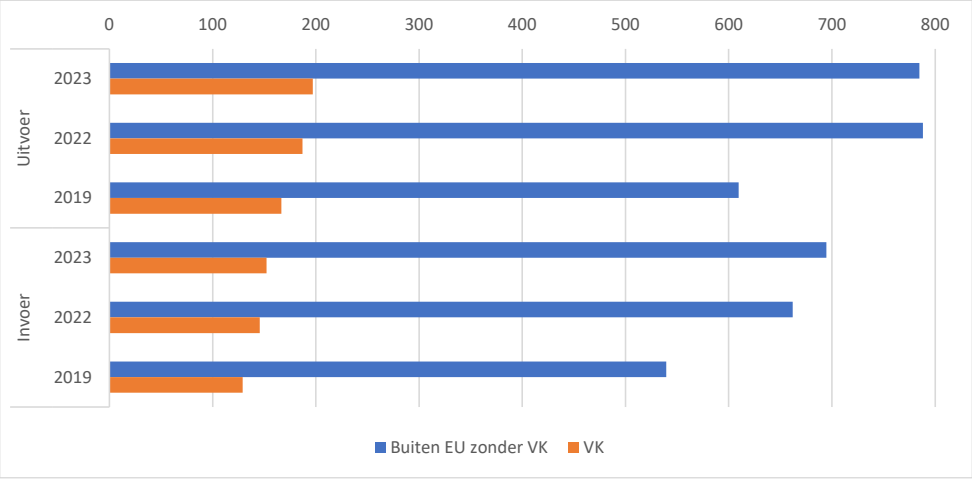
De besprekingen met het Verenigd Koninkrijk over de regels inzake Global Business Mobility en de problemen waarmee EU-exploitanten worden geconfronteerd, met name de omslachtige **sponsorschapsvereisten** waaraan dienstverleners uit de EU moeten voldoen om diensten te kunnen aanbieden in het Verenigd Koninkrijk, werden voortgezet[35]. De Commissie zal naar een oplossing blijven zoeken.

Op het gebied van **intellectuele eigendom** zijn besprekingen gestart tussen het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie en het United Kingdom Intellectual Property Office om de samenwerking te verbeteren, zoals bepaald in artikel 273 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, middels een memorandum van overeenstemming.

De **handelsstromen** tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk hebben zich in 2023 als volgt ontwikkeld[36].

In de eerste drie kwartalen van 2023 exporteerde de EU voor 197 miljard EUR aan diensten naar het Verenigd Koninkrijk, wat neerkomt op een stijging met 5,2 % ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en een stijging met 18,2 % ten opzichte van dezelfde periode in 2019. De waarde van de EU-invoer uit het Verenigd Koninkrijk bedroeg 152 miljard EUR, goed voor een stijging met 4,6 % ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en een stijging met 17,9 % ten opzichte van 2019. In 2023 had de EU een handelsoverschot met het Verenigd Koninkrijk ten belope van 45 miljard EUR.

Als we de EU-handel met het Verenigd Koninkrijk in de eerste drie kwartalen van 2023 vergelijken met de EU-handel met de rest van de wereld, blijkt dat de EU-uitvoer naar andere derde landen ten opzichte van dezelfde periode in 2022 licht is gedaald, met 0,4 %, en ten opzichte van dezelfde periode in 2019 met 28,7 % is gestegen. De EU-invoer uit andere derde landen steeg met 4,9 % ten opzichte van dezelfde periode in 2022 en met 28,8 % ten opzichte van dezelfde periode in 2019.

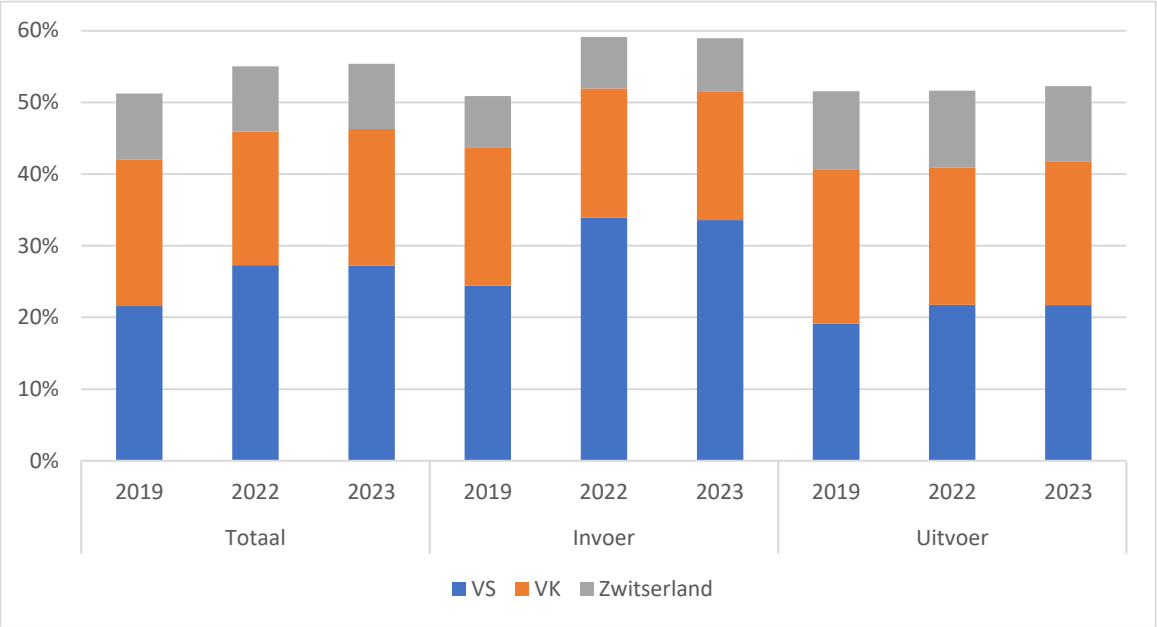

Figuur 4: Handel in diensten tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk in vergelijking met de rest van de wereld, eerste drie kwartalen van 2019, 2022 en 2023, in miljard EUR. Bron: Eurostat.

[35] Zie voor meer informatie deel 3.2 van het tweede verslag van de Commissie over de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0118&qid=1710950654515.
[36] Alle cijfers zijn gebaseerd op Eurostat-gegevens.

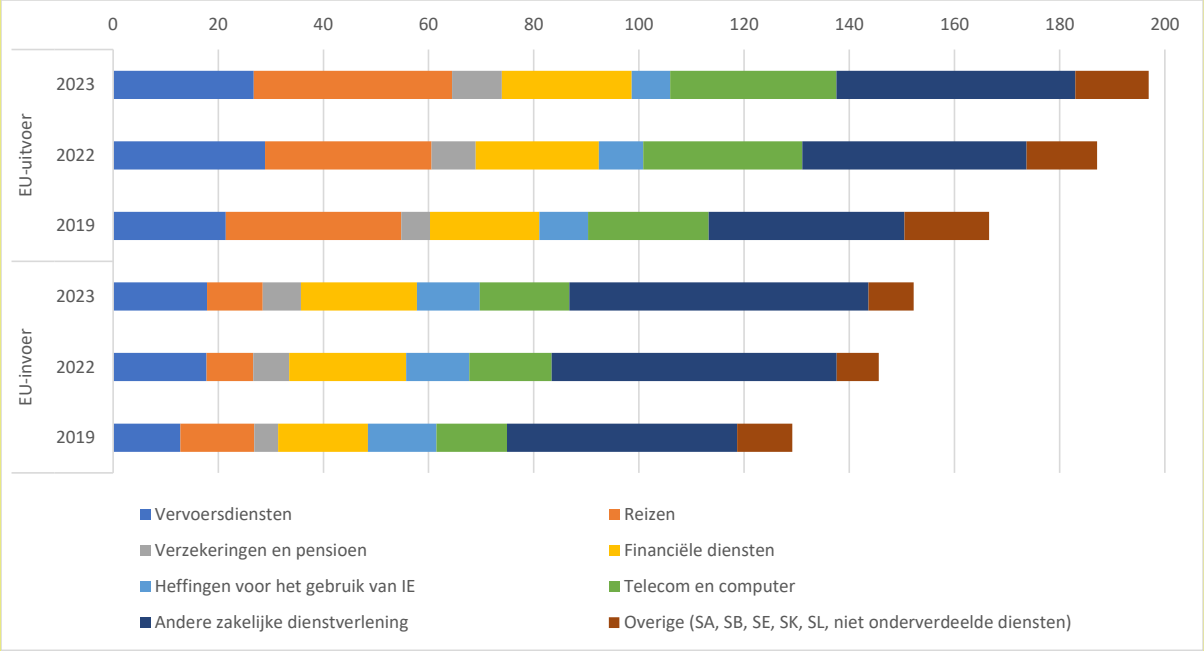
In de eerste drie kwartalen van 2023 was de totale handel in diensten met het Verenigd Koninkrijk goed voor 19,1 % van de totale handel van de EU met haar internationale partners, wat neerkomt op een lichte stijging ten opzichte van 2022, met 18,7 %, en een daling ten opzichte van 2019 (20,5 %).

In 2023 was het Verenigd Koninkrijk de bestemming van 20,1 % van de EU-uitvoer (tegenover 19,2 % in 2022 en 21,5 % in 2019), de belangrijkste bestemming na de Verenigde Staten (21,7 %). Het Verenigd Koninkrijk was de oorsprong van 18,0 % van de EU-invoer (tegenover 18,0 % in 2022 en 19,3 % in 2019), na de Verenigde Staten (33,6 %).

Figuur 5: Handel in diensten tussen de EU en haar drie belangrijkste internationale partners, eerste drie kwartalen van 2019, 2022 en 2023, (%). Bron: Eurostat.

De sectoren waarin de EU-uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in 2023 de sterkste stijging kende ten opzichte van 2022, waren reizen (+19,2 %) en verzekerings- en pensioendiensten (+12,4 %). Voor reizen werd eveneens de grootste stijging opgetekend voor de EU-invoer uit het Verenigd Koninkrijk (+19,3 %), gevolgd door telecommunicatie- en computerdiensten (+8,8 %).

Figuur 6: Handel in diensten tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk in de eerste drie kwartalen van 2023 vergeleken met dezelfde periode in 2022 en 2019, per soort dienst[37], in miljard EUR. Bron: Eurostat.

4.3. Energie

Gelet op de huidige geopolitieke context is het bijzonder belangrijk om de samenwerking op energiegebied tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk te versterken. Het belang van samenwerking op dit gebied werd onderstreept tijdens de tweede zitting van de Partnerschapsraad. Vanwege de complexe aard van het dossier bleef de volledige uitvoering van de energiebepalingen van de handels- en samenwerkingsovereenkomst echter een uitdaging.

Er werd slechts gedeeltelijke vooruitgang geboekt bij de uitvoering van de **nieuwe regelingen voor de handel in elektriciteit** waarin is voorzien in artikel 312 van en bijlage 29 bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Naar aanleiding van de aanbeveling van het Gespecialiseerd Comité voor energie van 7 februari 2023 hebben de transmissiesysteembeheerders uit de EU en het Verenigd Koninkrijk aanvullende informatie ingediend. Daarin werd geen duidelijke koers voor de vaststelling van de nieuwe regelingen bepaald, aangezien er bezorgdheid bleef bestaan over hoe robuust en toekomstbestendig de mogelijke oplossingen zouden zijn. Het Gespecialiseerd Comité voor energie blijft zoeken naar opties en manieren om deze problemen aan te pakken.

In de context van de inspanningen om af te stappen van Russische brandstoffen bleef de samenwerking uit hoofde van artikel 315 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst inzake **voorzieningszekerheid** van groot belang. In 2023 bleven de gasleveringen van het Verenigd Koninkrijk aan de EU hoog. Dit droeg bij tot de voorzieningszekerheid en de diversificatie van energiebronnen van de EU. In aanloop naar de winter van 2023-2024

[37] De soorten diensten die onder “overige” vallen, zijn: SA - veredeling van fysieke input die eigendom is van derden, SB - onderhoud en reparatiediensten, SE - bouw, SK - persoonlijke, culturele en recreatieve diensten, SL - overheidsgoederen en -diensten en niet onderverdeelde diensten.

vonden technische uitwisselingen plaats over de paraatheid op het gebied van gas en elektriciteit en over de veiligheid van offshore-activiteiten.

In overeenstemming met artikel 319 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst inzake **hernieuwbare energie en energie-efficiëntie** heeft de EU het Verenigd Koninkrijk in kennis gesteld van haar ambitieuzere doelstellingen die voortvloeien uit de herziene richtlijn hernieuwbare energie[38] en de richtlijn energie-efficiëntie[39].

Er werd vooruitgang geboekt bij de samenwerking bij de **ontwikkeling van hernieuwbare offshore-energie**, overeenkomstig artikel 321 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, en in het kader van het memorandum van overeenstemming inzake samenwerking op het gebied van offshore-energie tussen de deelnemers aan de North Seas Energy Cooperation en het Verenigd Koninkrijk[40].

De EU en het Verenigd Koninkrijk hebben ook stappen ondernomen om de **samenwerking tussen** hun **transmissiesysteembeheerders en regelgevingsinstanties** te bevorderen, zoals bepaald in de artikelen 317 en 318 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Verwacht wordt dat de werkregelingen tussen de transmissiesysteembeheerders voor gas en elektriciteit van beide partijen[41] en de regelgevingsinstanties[42] in 2024 zullen worden ingevoerd.

4.4. Vervoer

De uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst op het gebied van vervoer verliep zonder problemen en was gericht op de effectieve uitoefening van de door de partijen wederzijds verleende rechten.

Op het gebied van de **veiligheid van de luchtvaart** heeft het EU-Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (EASA) één van de 18 aanvragen tot validering van door de Britse burgerluchtvaartautoriteit afgegeven certificaten goedgekeurd op grond van artikel 446 in samenhang met bijlage 30 bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Met de steun van het EASA hebben de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk vier van de vijf door EU-aanvragers ingediende projecten gevalideerd. Deze cijfers liggen binnen de verwachte marge van de activiteit inzake validatie.

---

[38] Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413&qid=1699364355105.

[39] Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2023_231_R_0001&qid=1695186598766.

[40] Memorandum van overeenstemming inzake samenwerking op het gebied van hernieuwbare offshore-energie tussen de deelnemers aan de North Seas Energy Cooperation (NSEC), enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/NSEC%20UK%20MoU%20signed.pdf.

[41] Het Europese Netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit en het Europese Netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas in de EU en de transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit en gas in het Verenigd Koninkrijk.

[42] Het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators en de regelgevingsinstantie in het Verenigd Koninkrijk.

Op het gebied van **luchtvervoer** waren er eind 2023 23 bilaterale overeenkomsten[43] inzake vrachtdiensten tussen een EU-lidstaat en het Verenigd Koninkrijk overeenkomstig artikel 419, leden 4 en 9, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Twee van deze overeenkomsten (met Kroatië en Slovenië) werden in 2023 gesloten.

Op het gebied van **wegvervoer** heeft het Gespecialiseerd Comité voor het wegvervoer een besluit[44] vastgesteld overeenkomstig deel B, afdeling 4, artikel 468, lid 5, en artikel 2, lid 2, van bijlage 31 bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst, waarbij de technische specificaties van de slimme tachograaf 2 zijn aangepast zoals vastgesteld in de EU-wetgeving[45]. Daardoor zijn in het Verenigd Koninkrijk gevestigde wegvervoerders verplicht om hun voertuigen uit te rusten met slimme tachografen die aan deze technische specificaties voldoen wanneer zij ritten afleggen overeenkomstig artikel 462 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

Voor de volledigheid heeft de Commissie op het gebied van **spoorvervoer**, dat niet onder de handels- en samenwerkingsovereenkomst valt, op 20 juni 2023 een voorstel aangenomen[46] voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot machtiging van de Franse Republiek om te onderhandelen over een internationale overeenkomst inzake de veiligheids- en interoperabiliteitseisen op de vaste kanaalverbinding en deze te ondertekenen en te sluiten.

Wat de ontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk betreft, werd wetgeving[47] inzake **cabotage** gewijzigd, waarbij het recht van EU-ondernemers om dit soort activiteiten te verrichten na de lege rit of in combinatie met vervoersactiviteiten in het Verenigd Koninkrijk, werd ingetrokken. Ook werd het recht van EU-ondernemers om vervoersactiviteiten te verrichten tussen het Verenigd Koninkrijk en andere niet-EU-landen, ingetrokken. Volgens het Verenigd Koninkrijk hadden deze wijzigingen tot doel het niveau van openheid van zijn markt af te stemmen op zijn verplichtingen uit hoofde van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

4.5. Visserij

Er werd aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de uitvoering van de bepalingen van de handels- en samenwerkingsovereenkomst inzake visserij.

---

[43] De volgende lidstaten hebben bilaterale overeenkomsten gesloten met het Verenigd Koninkrijk: Oostenrijk, België, Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Tsjechië, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Italië, Ierland, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Slowakije, Slovenië en Zweden.

[44] Besluit Nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor het wegvervoer dat is ingesteld bij de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 23 november 2023 betreffende de aanpassing van de technische specificaties voor de slimme tachograaf 2: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj.

[45] Bijlage IC bij Uitvoeringsverordening (EU) 2016/799 van de Commissie zoals gewijzigd bij de Uitvoeringsverordeningen (EU) 2021/1228 (2) en (EU) 2023/980: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32023R0980.

[46] Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot machtiging van de Franse Republiek om te onderhandelen over een internationale overeenkomst inzake de veiligheids- en interoperabiliteitseisen op de vaste kanaalverbinding en deze te ondertekenen en te sluiten: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0328.

[47] The Drivers' Hours, Tachographs, International Road Haulage and Licensing of Operators (Amendment) Regulations 2022: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2022/1260/contents/made.

Om het **duurzame beheer van de gedeelde visbestanden** te verbeteren, heeft het Gespecialiseerd Comité voor de visserij in 2023 diverse besluiten en aanbevelingen vastgesteld, waaronder gezamenlijke richtsnoeren voor de kennisgeving van beheersmaatregelen aan de andere partij[48]**.**

De Commissie heeft ook verder met het Verenigd Koninkrijk gesproken over op grond van artikel 496, lid 3, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst aangemelde **beheersmaatregelen** die gevolgen kunnen hebben voor de vaartuigen van beide partijen.

De Commissie en de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk, Jersey en Guernsey zijn begonnen met de uitvoering van de regelingen inzake het soort visserijactiviteiten dat de vissersvaartuigen van de EU in de wateren van Jersey en Guernsey verrichten en de voorwaarden voor die activiteiten, zoals bepaald in artikel 502 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

In december hebben de EU en het Verenigd Koninkrijk hun jaarlijks overleg afgerond om de **totaal toegestane vangsten** voor gedeelde bestanden voor 2024 vast te stellen overeenkomstig artikel 498 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. De omvattende overeenkomst die werd bereikt, heeft betrekking op alle bestanden en levert de EU-vloot ruim 388 000 ton aan vangstmogelijkheden op met een geraamde waarde van ongeveer 1 miljard EUR (op basis van historische aanvoerprijzen, gecorrigeerd voor inflatie).

Tot slot heeft de EU in haar contacten met het Verenigd Koninkrijk in 2023 gewezen op het belang van de vaststelling van regelingen voor de **wederzijdse toegang tot de wateren** vanaf juli 2026.

4.6. Coördinatie van de sociale zekerheid

De samenwerking op dit gebied was constructief, en beide partijen hebben zich ertoe verbonden eventuele problemen bij de uitvoering van het **Protocol betreffende de coördinatie van de sociale zekerheid** bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst (“het protocol”) op te lossen.

Om de doorgifte van gegevens te bevorderen en bepaalde financiële aspecten te verduidelijken, heeft het Gespecialiseerd Comité voor de coördinatie van de sociale zekerheid twee besluiten vastgesteld[49].

Voorts heeft het Gespecialiseerd Comité voor de coördinatie van de sociale zekerheid technische werkzaamheden verricht met betrekking tot onderwerpen als aanvullende minimale wijzigingen in gestructureerde elektronische documenten en mogelijke minimale wijzigingen in draagbare documenten, de procedures die moeten worden gevolgd voor de vergoeding van de kosten van prestaties bij ziekte en de omzetting van relevante besluiten van de Administratieve Commissie voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels.

[48] Zie bijlage 3 voor nadere gegevens.
[49] Zie bijlage 3 voor nadere gegevens.

4.7. Samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en justitiële samenwerking in strafzaken

De uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst op het gebied van samenwerking inzake rechtshandhaving en justitie verliep vlot.

Op het gebied van de **uitwisseling van DNA-profielen en vingerafdrukken** hadden 19 lidstaten[50] en het Verenigd Koninkrijk elkaar tegen eind 2023 toegang verleend tot hun nationale DNA-gegevensbanken voor geautomatiseerde bevraging, overeenkomstig artikel 530 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Twaalf lidstaten[51] en het Verenigd Koninkrijk hadden dit gedaan met betrekking tot vingerafdrukken, overeenkomstig artikel 534 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

Voor de **doorgifte van persoonsgegevens van passagiers** (PNR-gegevens) door luchtvaartmaatschappijen aan het Verenigd Koninkrijk voor vluchten tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk is de overgangsperiode overeenkomstig artikel 552, lid 15, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst op 31 december 2023 verstreken[52]. Met ingang van 1 januari 2024 moet het Verenigd Koninkrijk de PNR-gegevens van passagiers wissen nadat de passagiers het land hebben verlaten, tenzij uit een risicobeoordeling blijkt dat het nodig is om deze gegevens te bewaren.

Om de samenwerking in strafzaken te vergemakkelijken, heeft het Gespecialiseerd Comité voor samenwerking inzake rechtshandhaving en justitie een standaardformulier vastgesteld[53] voor verzoeken om **wederzijdse rechtshulp in strafzaken**, zoals vermeld in artikel 635, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. De bevoegde instanties moeten dit formulier sinds 1 september 2023 verplicht gebruiken. Het bevat alle informatie die nodig is voor een verzoek om wederzijdse rechtshulp.

4.8. Associatie van het Verenigd Koninkrijk met bepaalde programma's van de EU

Een belangrijke stap in de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst werd bereikt met de associatie van het Verenigd Koninkrijk met bepaalde programma's

[50] Oostenrijk, België, Tsjechië, Finland, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Ierland, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Polen, Roemenië, Slowakije, Spanje en Zweden.
[51] België, Bulgarije, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Litouwen, Hongarije, Nederland, Oostenrijk, Roemenië en Zweden.
[52] Besluit Nr. 2/2022 van de Partnerschapsraad die is opgericht bij de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 21 december 2022 wat betreft de tweede en laatste verlenging van de overgangsperiode waarin het Verenigd Koninkrijk mag afwijken van de verplichting om de persoonsgegevens van passagiers na hun vertrek uit het Verenigd Koninkrijk te wissen: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2549/oj.
[53] Besluit nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité dat is opgericht bij artikel 8, lid 1, punt r), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 19 juni 2023 tot vaststelling van een standaardformulier voor verzoeken om wederzijdse rechtshulp: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.199.01.0103.01.NLD&toc=OJ%3AL%3A2023%3A199%3AFULL.

overeenkomstig deel vijf van de handels- en samenwerkingsovereenkomst, hetgeen meer mogelijkheden biedt voor samenwerking op het gebied van wetenschap, onderzoek en innovatie.

De protocollen I en II, die op 4 december 2023 door het Gespecialiseerd Comité voor de deelname aan programma's van de Unie zijn vastgesteld, hebben betrekking op de specifieke voorwaarden voor de deelname van het Verenigd Koninkrijk aan Horizon Europa en aan de Copernicuscomponent van het ruimtevaartprogramma (protocol I), en op de toegang tot diensten van de component EU-ruimtebewaking en -monitoring van het ruimtevaartprogramma (protocol II) binnen het meerjarig financieel kader voor 2021-2027. Het Verenigd Koninkrijk heeft ervoor gekozen om niet deel te nemen aan het Euratom-programma voor onderzoek en opleiding en de gemeenschappelijke onderneming voor fusie-energie.

De associatie van het Verenigd Koninkrijk met Horizon Europa is ingegaan op 1 januari 2024, waardoor entiteiten uit het Verenigd Koninkrijk vanaf het vierde jaar van het huidige meerjarig financieel kader subsidieovereenkomsten kunnen ondertekenen en financiering kunnen ontvangen uit de desbetreffende programma's. Tot dan toe konden entiteiten uit het Verenigd Koninkrijk op grond van de overgangsregelingen van de Commissie voor landen die de procedure voor associatie met Horizon Europa aan het doorlopen waren, volgens dezelfde voorwaarden worden geëvalueerd als entiteiten uit reeds geassocieerde landen.

5. Ontwikkelingen in het recht van het Verenigd Koninkrijk

De Commissie is de ontwikkelingen op wetgevingsgebied in het Verenigd Koninkrijk op de voet blijven volgen, in het bijzonder wat betreft de gevolgen ervan voor de verbintenissen in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

Dit deel bevat een samenvatting van de algemene ontwikkelingen in de relevante horizontale wetten van het Verenigd Koninkrijk (punt 5.1.) en de ontwikkelingen die relevant zijn voor het gelijke speelveld (punt 5.2.), waarbij wordt gekeken naar de belangrijkste wetsvoorstellen (bills) en vastgestelde wetgeving (acts). Wanneer de betreffende wetgeving is vastgesteld, wordt in het verslag gewezen op het belang ervan voor de handels- en samenwerkingsovereenkomst. In het verslag wordt niet ingegaan op aankondigingen van beleidsvoornemens en openbare raadplegingen. Hoewel zij een beleidsrichting kunnen aangeven, zou het voorbarig zijn om conclusies te trekken inzake hun belang voor de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

5.1. Algemene ontwikkelingen

In 2023 werden twee belangrijke handelingen aangenomen en werden twee wetsvoorstellen ingediend die van invloed kunnen zijn op de werking van de handels- en samenwerkingsovereenkomst op diverse gebieden. Een wetsvoorstel dat aanleiding gaf tot grote bezorgdheid over de verenigbaarheid ervan met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de rechten van de mens werd ingetrokken.

De **Retained EU Law (Revocation and Reform) Act**[54] werd op 29 juni 2023 aangenomen. Met deze wet worden tegen eind 2023 een aantal gehandhaafde EU-wetten ingetrokken en wordt de bijzondere status van alle gehandhaafde EU-wetgeving in de rechtsorde van het Verenigd Koninkrijk geschrapt[55]. Bovendien worden met deze wet aanzienlijke bevoegdheden gedelegeerd aan de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk om gehandhaafde EU-wetgeving in te trekken of te wijzigen.

De Commissie heeft de ontwikkelingen bij de vaststelling van deze wetgeving en de verenigbaarheid ervan met de verbintenissen van het Verenigd Koninkrijk in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst op de voet gevolgd. In hun officiële antwoord aan vicevoorzitter Šefčovič en in een reeks technische vergaderingen hebben de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk de Commissie meegedeeld dat de wet niet tot doel heeft het beschermingsniveau in arbeids-, milieu- en klimaatgerelateerde aangelegenheden in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst te verlagen. Er zal echter verder toezicht nodig zijn om de naleving te verzekeren, gelet op de ruime bevoegdheid die de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk hebben gekregen om de gehandhaafde EU-wetgeving te wijzigen en gelet op de rol van de rechtbanken bij de uitlegging van gehandhaafde EU-wetgeving[56].

Op 20 juli 2023 is de **Illegal Immigration Act**[57]aangenomen, waarin is bepaald dat personen die illegaal het Verenigd Koninkrijk binnenkomen, niet mogen blijven, maar zullen worden aangehouden en onverwijld zullen worden verwijderd, hetzij naar hun land van herkomst, hetzij naar een ander land. Voorts werd op 7 december 2023 de **Safety of Rwanda (Asylum and Immigration) Bill**[58] ingevoerd, waarbij Rwanda wordt aangemerkt als veilig land waarnaar personen vanuit het Verenigd Koninkrijk kunnen worden verwijderd. In zijn verklaring op grond van Section 19(1)(b) van de Human Rights Act van het Verenigd Koninkrijk heeft de minister van Binnenlandse Zaken aangegeven dat hij "*[…] zich niet kon uitspreken over de vraag of […] de bepalingen van de Safety of Rwanda (Asylum and Immigration) Bill verenigbaar zijn met de rechten van het Verdrag, maar dat de regering desalniettemin wenst dat het Lagerhuis het wetsvoorstel in behandeling neemt*"[59]. De Commissie neemt met bezorgdheid nota van deze ontwikkelingen en verwacht van het Verenigd Koninkrijk dat het zijn internationale verplichtingen nakomt, met name die uit hoofde van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, dat de basis vormt voor de samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en justitiële samenwerking in strafzaken in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst.

[54] Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/28/contents/enacted.

[55] Gehandhaafde EU-wetgeving is het corpus van EU-wetgeving dat het Verenigd Koninkrijk aan het einde van de overgangsperiode (31 december 2020) heeft overgedragen om een "cliff edge"-scenario op het gebied van regelgeving te voorkomen.

[56] In dat verband moeten de rechtbanken van het Verenigd Koninkrijk Section 29 van de European Union (Future Relationship) Act 2020 eerbiedigen, waarin is bepaald dat het nationale recht moet worden gelezen met de wijzigingen die nodig zijn om aan de handels- en samenwerkingsovereenkomst te voldoen.

[57] Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023: https://www.gov.uk/government/collections/illegal-migration-bill.

[58] Safety of Rwanda (Asylum and Immigration) Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3540/publications.

[59] Zie toelichting bij de Safety of Rwanda (Asylum and Immigration) Bill: https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-04/0038/230038.pdf.

In maart 2023 heeft de regering van het Verenigd Koninkrijk een nieuwe versie van de **Data Protection and Digital Information (No 2) Bill**[60] ingediend. Dit wetsvoorstel heeft als doel het gegevensbeschermingskader van het Verenigd Koninkrijk te hervormen, waarop de Commissie haar besluiten over de toereikendheid van het beschermingsniveau voor persoonsgegevens heeft gebaseerd. Het wetsvoorstel moet op verscheidene gebieden wijzigingen aanbrengen, met name de rechtsgronden voor de verwerking van persoonsgegevens, de uitoefening van de rechten van betrokkenen, de regels voor de doorgifte van persoonsgegevens aan andere landen en de oprichting en werking van de onafhankelijke toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming. De Commissie blijft het wetgevingsproces nauwlettend volgen.

In april 2023 heeft de regering van het Verenigd Koninkrijk de **Digital Markets, Competition and Consumers Bill**[61] ingediend. In dit wetsvoorstel is voorzien in de regulering van de mededinging op digitale markten en in de aanwijzing van ondernemingen met een strategische marktstatus. Het wetsvoorstel strekt er eveneens toe bepaalde aspecten van het mededingingsrecht te hervormen en twee afzonderlijke regelingen voor de civielrechtelijke handhaving van het consumentenrecht in het leven te roepen: een gerechtelijke regeling en een regeling voor rechtstreekse handhaving die worden beheerd door de Competition and Markets Authority van het Verenigd Koninkrijk. De Commissie blijft het wetgevingsproces nauwlettend volgen.

Tot slot werd de in 2022 ingevoerde **Bill of Rights Bill**[62] op 27 juni 2023 ingetrokken.

5.2. Gelijk speelveld voor open en eerlijke concurrentie en duurzame ontwikkeling

De Commissie houdt nauwlettend toezicht op de ontwikkelingen in de regelgeving op dit gebied en verzoekt het Verenigd Koninkrijk waar nodig om verduidelijking.

5.2.1. Subsidiecontrole en belastingheffing

In januari 2023 zijn drie soorten subsidies met groepsvrijstelling aangenomen, de zogeheten **"Streamlined Routes" (gestroomlijnde routes)**[63]. De drie gestroomlijnde routes hebben betrekking op: i) onderzoek, ontwikkeling en innovatie; ii) energieconsumptie; en iii) lokale groei, en zouden overheidsinstanties vrijstellen van de verplichting om subsidiemaatregelen aan de subsidieprincipes te toetsen.

De Commissie is toezicht blijven houden op de uitvoering van eerder aangenomen wetgeving die in 2023 in werking is getreden, zoals de nieuwe subsidiecontroleregeling in het kader van de Subsidy Control Act 2022[64]. Zij heeft het Verenigd Koninkrijk ook om verduidelijking

[60] Data Protection and Digital Information Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3430.
[61] Digital Markets, Competition and Consumers Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3453.
[62] Bill of Rights Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3227.
[63] Subsidy Control Act 2022: Streamlined Routes: https://www.gov.uk/government/publications/subsidy-control-act-2022-streamlined-routes.
[64] Subsidy Control Act 2022: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/23/enacted.

gevraagd over een pakket maatregelen inzake de elektriciteitskosten voor energie-intensieve bedrijfstakken[65], alsook om een update over investeringszones en vrijhavens.

5.2.2. Arbeids- en sociale normen, milieu en klimaat

Op het gebied van **arbeids- en sociale normen** heeft de Commissie de ontwikkelingen gevolgd met betrekking tot de vaststelling en uitvoering van de **Strikes (Minimum Service Levels) Act** 2023[66], waarbij de regering van het Verenigd Koninkrijk wordt gemachtigd om minimumeisen vast te stellen voor de dienstverlening tijdens stakingen in bepaalde sectoren van de openbare dienstverlening.

Nadat het Trades Union Congress aan de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) een verklaring[67] had voorgelegd inzake vermeende aanvallen op het stakingsrecht van werknemers, heeft het IAO-comité inzake de toepassing van de normen de regering van het Verenigd Koninkrijk op 17 juli 2023 dringend verzocht om de dialoog met de sociale partners te bevorderen en ervoor te zorgen dat alle bestaande en nieuwe wetgeving voldeed aan de internationale regels inzake de vrijheid van vereniging[68]. Het is af te wachten hoe deze aanbevelingen zullen worden opgevolgd.

Voorts heeft de High Court van het Verenigd Koninkrijk op 13 juli 2023 de wettelijke regeling nietig verklaard waarbij uitzendbureaus werd toegestaan tijdelijk personeel ter beschikking te stellen aan een werkgever om de taken over te nemen van werknemers die aan een staking deelnemen[69].

Op het gebied van **milieu en klimaat** heeft het Verenigd Koninkrijk secundaire wetgeving aangenomen[70] waarbij het aantal emissierechten in het kader van zijn emissiehandelssysteem (ETS) dat vanaf 2024 moet worden geveild, wordt verlaagd om de decarbonisatiedoelstellingen te versterken. De Commissie heeft deze veranderingen gevolgd, net als andere ontwikkelingen, zoals de daling van de ETS-prijzen van het Verenigd Koninkrijk, waardoor een kloof was ontstaan ten opzichte van de prijzen van het EU-ETS, en de vaststelling door het Comité klimaatverandering van het verslag van 2023 aan het Parlement[71] over de vooruitgang bij het terugdringen van de emissies en de beoordeling van

---

[65] British Industry Supercharger: Capacity Market consultation and EIIs government response: https://www.gov.uk/government/consultations/british-industry-supercharger-capacity-market-consultation-and-eiis-government-response.

[66] Strikes (Minimum Service Levels) Act 2023: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/39/enacted.

[67] Verklaring van het TUC aan de IAO-commissie van deskundigen: https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/2022-09/ILOsubmission2022.pdf.

[68] Verslag van de beraadslagingen van de Internationale Arbeidsorganisatie: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_888016.pdf.

[69] Zaak nr.: CO/3337/2022 CO/3346/2022 CO/3532/2022: https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/07/ASLEF-v-Secretary-of-State-for-Business-and-Trade-judgment-130723.pdf.

[70] The Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Auctioning (Amendment) Regulations 2023: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2023/994/contents/made.

[71] Progress in reducing emissions 2023 Report to Parliament: https://www.theccc.org.uk/wp-content/uploads/2023/06/Progress-in-reducing-UK-emissions-2023-Report-to-Parliament-1.pdf.

de aankondigingen en ontwikkelingen op het gebied van CO_2-neutraliteit in het Verenigd Koninkrijk[72].

De Commissie heeft ook toezicht gehouden op de ontwikkeling van een beleid inzake chemische stoffen in het Verenigd Koninkrijk (UK REACH) en de verschillen met het EU-beleid (EU REACH).

6. Conclusie

De handels- en samenwerkingsovereenkomst is geen vervanging van het EU-lidmaatschap en kan dat ook niet zijn. Het feit dat het VK buiten de interne markt van de EU en haar beleid valt, heeft onvermijdelijk gevolgen voor de handel, de toegang tot de markt en de omvang van de samenwerking.

Zoals eerder aangestipt[73], is de handels- en samenwerkingsovereenkomst echter een zeer goede overeenkomst voor de EU. In de overeenkomst is een goed evenwicht gevonden tussen de rechten en de plichten van beide partijen en is voorzien in verregaande markttoegang en een uitgebreide samenwerking.

De Commissie blijft zich ten volle inzetten om de uitvoering van de handels- en samenwerkingsovereenkomst te bevorderen en daartoe op constructieve wijze samen te werken met het Verenigd Koninkrijk.

[72] CCC assessment of recent announcements and developments on Net Zero: https://www.theccc.org.uk/2023/10/12/ccc-assessment-of-recent-announcements-and-developments-on-net-zero/.

[73] Jaarverslag over de uitvoering en toepassing van de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland: https://commission.europa.eu/publications/annual-report-implementation-and-application-trade-and-cooperation-agreement-between-european-union_en.

Bijlage 1: Vergaderingen van de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst opgerichte gemengde organen en andere structuren in 2023

Datum	Gemengd orgaan/structuur
7-9 maart	Visserij (werkgroep): 4e vergadering
9 maart	Interne adviesgroep EU: 6e vergadering
24 maart	Partnerschapsraad: 2e vergadering
18-20 april	Visserij (werkgroep): 5e vergadering
1 juni	Luchtvervoer (gespecialiseerd comité): 3e vergadering
19 juni	Samenwerking inzake rechtshandhaving en justitie in strafzaken (gespecialiseerd comité): 3e vergadering
21 juni	Interne adviesgroep EU: 7e vergadering
27 juni	Visserij (gespecialiseerd comité): 6e vergadering
28 juni	Coördinatie van de sociale zekerheid (gespecialiseerd comité): 3e vergadering
3-4 juli	Parlementaire Partnerschapsassemblee: 3e vergadering
26 juli	Visserij (werkgroep): 6e vergadering
22 september	Visserij (gespecialiseerd comité): 7e vergadering
27 september	Douanesamenwerking en oorsprongsregels (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
4 oktober	Gelijk speelveld voor open en eerlijke mededinging en duurzame ontwikkeling (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
9 oktober	Diensten, investeringen en digitale handel (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
11 oktober	Sanitaire en fytosanitaire maatregelen (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
13 oktober	Interne adviesgroep EU: 8e vergadering
18 oktober	Technische handelsbelemmeringen (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
19 oktober	Administratieve samenwerking inzake btw en inning van belastingen en rechten (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
23 oktober	Intellectuele eigendom (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
6 november	Samenwerking op het gebied van regelgeving (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
7 november	Forum voor het maatschappelijk middenveld: 2e vergadering
8 november	Goederen (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
9 november	Energie (gespecialiseerd comité): 4e vergadering
16 november	Overheidsopdrachten (gespecialiseerd handelscomité): 3e vergadering
23 november	Wegvervoer (gespecialiseerd comité): 3e vergadering
30 november	Veiligheid van de luchtvaart (gespecialiseerd comité): 3e vergadering
4-5 december	Parlementaire Partnerschapsassemblee: 4e vergadering
4 december	Deelname aan programma's van de Unie (gespecialiseerd comité): 3e vergadering
7 december	Comité voor het handelspartnerschap: 3e vergadering

Bijlage 2: Overzicht van de uitvoeringsmaatregelen waarover de Partnerschapsraad het op 24 maart 2023 eens is geworden

Thema	Stand van zaken
Associatie van het Verenigd Koninkrijk met programma's van de Unie	**GEREALISEERD:** Associatie met Horizon Europa en Copernicus vanaf 1 januari 2024. De protocollen bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst zijn op 4 december 2023 aangenomen door het Gespecialiseerd Comité voor de deelname aan programma's van de Unie.
Nieuwe regelingen voor de handel in elektriciteit en samenwerking van elektriciteitstransmissiesysteembeheerders	Aanvullende technische input ontvangen van transmissiesysteembeheerders op 10 juli. Het dossier wordt momenteel beoordeeld, met regelmatige besprekingen met het Verenigd Koninkrijk.
Memorandum van overeenstemming over samenwerking inzake financiële diensten	**GEREALISEERD:** Het memorandum van overeenstemming is op 27 juni 2023 ondertekend en is operationeel.
Memorandum van overeenstemming over samenwerking op het gebied van intellectuele eigendom tussen het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO) en het United Kingdom Intellectual Property Office (UKIPO)	De gesprekken tussen EUIPO en UKIPO vorderen.
Verenigd Koninkrijk: Retained EU Law Act	**GEREALISEERD:** Op 2 juli 2023 heeft een technische bijeenkomst tussen de diensten van de Commissie en het Verenigd Koninkrijk plaatsgevonden. Het Verenigd Koninkrijk heeft uitleg gegeven over de inhoud van de wet.
Verenigd Koninkrijk: Bill of Rights Bill	**ACHTERHAALD:** Het Verenigd Koninkrijk heeft het wetsvoorstel ingetrokken.
Modelreglement van orde voor werkgroepen die in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst zijn opgericht	**GEREALISEERD:** De regels zijn op technisch niveau met het Verenigd Koninkrijk overeengekomen. Op 28 september heeft de Raad overeenkomstig artikel 218, lid 9, van het Verdrag betreffende de werking van de EU zijn besluit betreffende het standpunt van de EU ter zake vastgesteld. Daardoor kunnen de werkgroepen biologische producten, motorvoertuigen en onderdelen, geneesmiddelen en coördinatie van de sociale zekerheid operationeel worden.
Dialoog inzake terrorismebestrijding	**GEREALISEERD:** De dialoog heeft plaatsgevonden op 2 februari 2024.
Dialoog over cybervraagstukken	**GEREALISEERD:** De dialoog heeft plaatsgevonden op 14 december 2023.
De EU moet het Verenigd Koninkrijk informatie verstrekken over haar	**GEREALISEERD:** Informatie verstrekt op 3 april 2023.

maatregelen die van toepassing zijn op de invoer van levende tweekleppige weekdieren en pootaardappelen	
Activering van het btw-protocol in het kader van de handels- en samenwerkingsovereenkomst	**GEREALISEERD:** De vier relevante besluiten die nodig zijn voor de activering van het btw-protocol zijn op 19 oktober 2023 door het Gespecialiseerd Handelscomité voor administratieve samenwerking inzake btw en inning van belastingen en rechten vastgesteld.

Bijlage 3: Besluiten en aanbevelingen van de Partnerschapsraad of de bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst ingestelde comités

Aanbeveling nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor energie dat is opgericht bij artikel 8, lid 1, punt l), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds van 7 februari 2023 aan elk van de partijen betreffende hun verzoeken aan transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit met het oog op de voorbereiding van technische procedures voor het efficiënte gebruik van elektriciteitsinterconnectoren[74].

Besluit nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité dat is opgericht bij artikel 8, lid 1, punt r), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 19 juni 2023 tot vaststelling van een standaardformulier voor verzoeken om wederzijdse rechtshulp[75].

Besluit nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor de coördinatie van de sociale zekerheid dat is opgericht bij artikel 8, lid 1, punt p), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 10 maart 2023 met betrekking tot het gebruik van het systeem voor de elektronische uitwisseling van gegevens betreffende sociale zekerheid voor de uitwisseling van gegevens tussen organen en verbindingsorganen[76].

Besluit nr. 2/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor coördinatie van de sociale zekerheid dat is opgericht bij artikel 8, lid 1, punt p), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 28 juni 2023 betreffende de aanwijzing van de financiële instelling die als referentie zal dienen voor de bepaling van de moratoire rentevoet en de wisselkoers voor valutaomrekeningen, alsook van de peildatum voor de berekening van de valutaomrekeningskoersen[77].

[74] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:22023D0425.
[75] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:22023D1621.
[76] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:22023D0698.
[77] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:22023D1460.

Besluit nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor de visserij, opgericht bij artikel 8, lid 1, punt q), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 24 juli 2023 wat betreft het mechanisme voor vrijwillige overdrachten van vangstmogelijkheden binnen het jaar[78].

Aanbeveling nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor de visserij, opgericht bij artikel 8, lid 1, punt q), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 24 juli 2023 betreffende richtsnoeren voor kennisgevingen uit hoofde van artikel 496, lid 3, van de overeenkomst[79].

Aanbeveling nr. 2/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor de visserij, opgericht bij artikel 8, lid 1, punt q), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 24 juli 2023 wat betreft de aanpassing van de beheersgebieden voor tongschar, witje, tarbot en griet[80].

Aanbeveling nr. 3/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor de visserij, opgericht bij artikel 8, lid 1, punt q), van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 1 december 2023 wat betreft de aanpassing van de beheersgebieden voor schol en wijting[81].

Besluit nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Handelscomité voor administratieve samenwerking inzake btw en inning van belastingen en rechten opgericht bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds van 19 oktober 2023 betreffende de procedure voor het sluiten van een overeenkomst inzake dienstverleningsniveau[82].

Besluit nr. 2/2023 van het Gespecialiseerd Handelscomité voor administratieve samenwerking inzake btw en inning van belastingen en rechten opgericht bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds van 19 oktober 2023 betreffende het bedrag en de voorwaarden van de financiële bijdrage die het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland aan de algemene begroting van de Unie moet leveren naar aanleiding van de kosten die uit hun deelname aan de Europese informatiesystemen voortvloeien[83].

Besluit nr. 3/2023 van het gespecialiseerd handelscomité voor administratieve samenwerking inzake btw en inning van belastingen en rechten, opgericht bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor

[78] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/1611/oj.
[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0041.01.NLD.
[80] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0044.01.NLD.
[81] https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/626/oj.
[82] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2472/oj.
[83] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2473.

Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 19 oktober 2023 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften voor bepalingen inzake bijstand bij invordering van het protocol betreffende de administratieve samenwerking en de bestrijding van fraude op het gebied van de belasting over de toegevoegde waarde en betreffende de wederzijdse bijstand bij de invordering van schuldvorderingen[84].

Besluit nr. 4/2023 van het Gespecialiseerd Handelscomité voor administratieve samenwerking inzake btw en inning van belastingen en rechten opgericht bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds van 19 oktober 2023 betreffende standaardformulieren voor de verstrekking en doorgifte van inlichtingen en statistische gegevens via het gemeenschappelijk communicatienetwerk en de uitvoeringsvoorschriften voor de organisatie van contacten tussen centrale verbindingsbureaus en verbindingsdiensten[85].

Besluit nr. 1/2023 van het Gespecialiseerd Comité voor het wegvervoer dat is ingesteld bij de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 23 november 2023 betreffende de aanpassing van de technische specificaties voor de slimme tachograaf 2[86].

Besluit nr. 1/2023 van het gespecialiseerd comité voor de deelname aan programma's van de Unie, ingesteld bij artikel 8, lid 1, punt s), van de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, tot vaststelling van de protocollen I en II en tot wijziging van bijlage 47 bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst[87].

Besluit nr. 1/2023 van de Partnerschapsraad vastgesteld bij de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 21 december 2023 betreffende de productspecifieke oorsprongsregels voor elektrische accu's en elektrische voertuigen in de overgangsperiode[88].

[84] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2474/oj.
[85] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2475/oj.
[86] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj.
[87] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2731.
[88] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2891/oj.